

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра історії та археології

Затверджено
на засіданні кафедри історії та археології

Завідувач кафедри

 / Пачев С.І.

(протокол № 10 від 10 лютого 2023 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОК-09 ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

для здобувачів вищої освіти

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	третій (освітньо-науковий)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	03 Гуманітарні науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	032 Історія та археологія
ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА	Історія та археологія
ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ	доктор філософії (Phd)

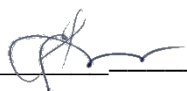
Запоріжжя, 2023 р.

Розробники: Пачев С.І., доц., канд. істор. наук.

Робоча програма виробничої (педагогічної) практики складена відповідно до освітньо-наукової програми Історія та археологія підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

О.М. Ситник

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практична підготовка є обов'язковим компонентом програми підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти і покликана забезпечити набуття здобувачами вищої освіти практичних професійних навичок та вмінь. Загальні питання організації проведення і підведення підсумків практики здобувачів вищої освіти вирішуються відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., Постанови Кабінету Міністрів від 30.12.2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (Редакція від 20.06.2021 р.), Постанова Кабінету Міністрів від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», «Положення про виробничу (педагогічну) практику здобувачів третього рівня вищої освіти», ухвалене Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького 21.04.2020 р. протокол № 15 та цієї робочої програми.

Виробнича (педагогічна) практика проводиться відповідно до змісту освітньо-наукової програми згідно з графіком освітнього процесу. Організатором практики є кафедра, де навчається аспірант. Керівником виробничої (педагогічної) практики є науковий керівник аспірантів. Як виняток, кафедра має право призначити керівником виробничої (педагогічної) практики керівника-методиста в особі провідного доцента або професора кафедри.

Виробнича (педагогічна) практика аспірантів за обсягом становить 3 кредити. Результати її проходження передбачають формування готовності здобувача до здійснення навчальної, методичної, наукової, організаційної видів діяльності за своїм фахом. Практика передбачає безпосереднє виконання посадових обов'язків викладача-стажиста у закладі вищої освіти.

1. **Метою** виробничої (педагогічної) практики є закріплення теоретичних знань, отриманих аспірантами за час навчання як загальних, так і професійних компетентностей за обраною спеціальністю.

Основними завданнями виробничої (педагогічної) практики є:

- застосування знань та умінь, набутих під час вивчення методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу в професійній діяльності;
- формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;
- закріплення, поглиблення та збагачення психолого-педагогічних та спеціальних знань з різних предметів, використання їх при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;

- формування у майбутніх викладачів педагогічних умінь та навичок, які сприяють розвитку професійних якостей особистості;
- формування у аспірантів навичок організації виховної роботи зі здобувачами вищої освіти, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи їх індивідуальні особливості;
- підготовка аспірантів до проведення у закладах вищої освіти занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання;
- набуття умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методики навчання;
- виконання функцій куратора академгрупи у студентських колективах, проведення індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти;
- виховання стійкого інтересу до професії викладача закладу вищої освіти, потреби в педагогічній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності;
- формування умінь професійного й педагогічного та наукового спілкування з аудиторією;
- формування досвіду викладацької роботи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті;

2. Перелік програмних компетентностей:

ЗК2. Здатність до розробки та реалізації всього послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження.

ЗК5. Здатність проведення наукової та педагогічної діяльності у відповідності до стандартів.

ЗК7. Набуття універсальних навичок науковця, уміння використовувати сучасні інформаційні технології, усні та письмові форми презентації результатів своєї наукової діяльності.

ФК7. Здатність планувати й підготовлювати різні типи занять з історичних дисциплін та уміння використання сучасних технологій навчання.

ФК9. Здатність до організації та управління командної діяльності, в питаннях наукових історичних досліджень та педагогічної діяльності.

ФК10. Здатність до професійної участі за фахом у виконанні науково-дослідних програм, грантових проектів.

3. Заплановані програмні результати навчання

РН4. Знання всього комплексу наукової термінології за фахом своєї історичної освіти.

РН7. Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти.

4. Бази проходження виробничої практики

№	Назва бази практики	№ договору/угоди, дата укладання	Дата закінчення терміну дії договору/угоди

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького	–	–
--	---	---

5. Зміст практики

5.1. . Опис навчальної/виробничої практики

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, освітня програма	Характеристика практики
Кредитів: 3 Загальна кількість годин - 90 Тижневих годин - 10	Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 032 Історія та археологія Освітньо-наукова програма Історія та археологія	Назва практики: виробнича (педагогічна) практика Семестр: 6 Термін проходження практики: 9 тижнів Вид контролю: залік

5.2. Програма виробничої (педагогічної) практики.

Блок 1. Навчальна та виховна діяльність аспіранта

Тема 1. Навчальна діяльність аспіранта.

Планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять. Проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі. Проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять. Виготовлення роздавального дидактичного матеріалу. Перевірка письмових робіт студентів. Проведення консультацій для студентів. Підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.

Тема 2. Виховна діяльність аспіранта.

Ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті. Ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі. Відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти. Підготовка і проведення одного виховного заходу. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу

групи в цілому. Здійснення функцій куратора студентської групи на рівнях бакалаврату та магістратури, проведення тьюторської роботи.

Блок 2. Науково-методична та науково-дослідна діяльність аспіранта.

Тема 3. Науково-методична діяльність аспіранта.

Ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо). Ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати. Ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації). Участь аспірантів у засіданнях кафедр, наукових гуртків, в роботі науково-методичних семінарів викладачів тощо. Складання робочої навчальної програми курсу, який доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо). Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.

Тема 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта.

Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань впродовж педпрактики та складання відповідного звіту. Участь у роботі наукових семінарів відповідних кафедр. Керівництво науковими студентськими дослідженнями.

6. Форми і методи контролю

Підсумковий контроль проходження практики здійснюється у формі заліку шляхом виведення загальної оцінки.

Етапи проведення виробничої (педагогічної) практики включають у себе:

- настановну конференцію у форматі засідання кафедри (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності);
- складання індивідуального плану проведення практики та затвердження його на засіданні кафедри;
- планування, викладання та аналіз результатів власної професійної діяльності;
- підготовку та подання звіту про проходження практики;
- обговорення та презентацію результатів практики на кафедрі.

7. Вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики

Основні звітні документи аспірантської практики визначають зміст освітнього процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги та форми контролю за виконанням їх. До таких документів відносяться:

- індивідуальні звіти аспірантів, які є основним звітним документом. На його основі кафедра затверджує загальну оцінку практики;
- щоденник практики;
- загальний письмовий звіт про проходження практики з переліком видів діяльності та виконаної роботи, що містить у собі характеристику наукового керівника практики із зауваженнями та рекомендаціями щодо вдосконалення їх.

8.Критерії оцінювання практики здобувачів вищої освіти

Підсумкове оцінювання виробничої (педагогічної) практики відбувається у формі заліку. Оцінка виставляється за 100 бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою. Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати здобувач вищої освіти, дорівнює 100 балам. Показниками для оцінювання є наступне:

- успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики;
- дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку закладів вищої освіти;
- власна активність, ініціативність аспіранта в процесі виконання завдань практики;
- повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики;
- якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність наданих методичних матеріалів.

Шкала оцінювання

A, 90-100: «відмінно» - всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння аспіранта застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння проводити навчальні і виховні заняття з застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності, будувати стосунки зі студентами та колегами. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні занять зі студентами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику аспіранта-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

B, 82-89: «дуже добре» - завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння аспіранта застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння організовувати навчально-виховний процес, але заняття шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт зі студентами та колегами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. Є

характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

С, 74-81: оцінка «добре» - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань, зокрема підготовка до уроків, допускалися незначні помилки. Виявлено вміння проводити навчальні та виховні заняття, але вони шаблонні. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику аспіранта-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Д, 64 – 73: оцінка «задовільно» - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Е, 60 – 72: оцінка задовільно (достатньо) - завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

FX, 35-59: оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання - завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

F, 1-34: оцінка (незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики) – завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

9. Підведення підсумків практики

Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

10. Перелік навчально-методичної літератури

1. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. /В. В Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
2. Нагаєв В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / В.М.Нагаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
3. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / В.Л.Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

4. П'ятницька В. Основи наукових досліджень у вищій школі / В.П'ятницька, І. Позднякова – К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 116 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван. – Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
6. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.Слєпкань. – К.: НПУ, 2005. – 239 с. 59
7. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
8. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / В.В. Стинська. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.